

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A költségvetés.

A magyar országgyűlés alig ült össze s már miniszterelnökünk olyan előterjesztéseket tett az ország pénzügyi helyzetéről, mely őszinte örömmel töltheti el nem csak a honatyákat, hanem a haza minden polgárát. Az eredmény az, hogy az 1893. évről összeállított zárszámadás 55 millió felesleget mutat, vagyis az állami pénztárban 55 millió pénzünk van.

Ez minden optimizmus nélkül olyan eredmény, minőt Európa egyetlen állama sem tud felmutatni. — Hasonló örvendetes képet mutat az 1895. évi költségvetés is. Itt összesen 467.811.057 frt bevétellel szemben 467.792.748 frt kiadást találunk, tehát itt is 18.300 frt felesleg mutatkozik. Ezek mindenesetre olyan numerusok, mik csak a legnagyobb államok költségvetésében fordulnak elő. S ha a részleteket vizsgáljuk, itt is esupán örvendetes dolgokat látunk. Minden tárczájánál az eddiginél aránytalanul maga-

sabb előirányzatokat látunk, iparunk, kereskedelmünk, földmívelési érdekeink, személy- és vagyonbiztonságunk javítására. S ha a polgárok keresetképesége nagyobb lett s ezzel az állami bevételek szaporodtak, a nagyobb jövedelem helyes célokra fordítatik. A számoknak ezen ékes beszédével szemben igazán szájalomra méltó az ellenzéki sajtó erőlködése, melylyel a kákán is esomót keresve, rettenetes gyarló logikával az állam gazdagodását a népszegényesedésével akarja összefüggésbe hozni. Beszélnek adóprésről s agyonzsarolt népről, de ezzel szemben áll azon senki által nem tagadható igazság, hogy az az oly sokat emlegetett adóprés éppen azon időtől fogva működik legenyhébben, mióta a mi zseniális pénzügyminiszterünk áll a kormány élén s mióta az állam általa kedvezőbb anyagi helyzetbe jutott. Hajdan minden esztendőben deficitet hozott a költségvetés s éppen ezért más szigorral hajtották a néptől az adót, ma nincs

erre szükség s mégis mindig bele az állam kasszája. Az nagyon is természetes dolog, hogy a mi beteges ellenzékünk semmit sem ismerhet el jónak és hasznosnak abból, a mit a kormány esinál, hanem azért vannak általános igazságok, miket elhomályosítani nem lehet. Ilyen igazság például az, hogy Magyarország minden irányban rohamosan halad előre, folytonosan vagyonosodik és hogy minden adóemelést, minden újabb teher nélkül, saját erejéből képes leend megvalósítani ama nagy reformokat, mik jelenleg napirenden vannak és melyek a legközelebbi jövőben munka alá kerülnek. Az egyházpolitikai törvények, a valuta rendezés, a közigazgatás államosítása ezen három óriás reform, mely hivatva van Magyarországnak egy jobb jövőt adni, roppant nagy pénzálldozatot követel, de a jelenlegi pénzügyi helyzet elég kedvezőnek látszik arra, hogy azt saját erőnkől megvalósíthassuk s bármily nagy igyekezettel akarja is az el-

lenzék az érdemet kormányunktól elvitatni, a magyar nemzet igazságosabb leend és el fogja mindig ismerni, hogy a Wekerle-kormány az országnak mindig hasznára volt, sőt egykor a történelem is el fogja ismerni, hogy az újabb kor történelmében kevés kormány volt, mely ilyen fényes anyagi eredményeket produkált volna, mint a mi zseniális pénzügyminiszterünk.

O.

Politikai hírek.

Belföld.

A közigazgatási bíráskodást szabályozó törvényjavaslatnak első 69. cikkelyét már a múlt év végén s ez év elején tárgyalta volt a képviselőháznak a célra kiküldött külön bizottsága; minthogy azonban az ülészakot időközben berekesztették és új ülészak nyílt meg, a házszabályok rendelkezéséhez képest újra előről kell kezdenie a bizottságnak a munkát s a törvényjavaslatot első cikkelyétől kezdve tárgyalás alá kell vennie. A kormány, mint értesülünk, sulyt fektet rá, hogy a bizottság minél előbb megoldja feladatát s a törvényjavaslat még ez ülészak folyamán a Házban is napirendre kerüljön. A bizottság szerdai ülésén

TÁROZA.

A pénz története.

Nem rosszul mondja a mi német szomszédunk közmondása, hogy: „A pénz kormányozza a világot”, ez az a valódi nagyhatalom, a mely előtt meghajlik minden állam, meghajlik minden kormány, minden egyes ember, a rongyokba burkolt utszéli koldustól fel egész a biborba, bársonyba öltözött milliósosig.

Piczi kis arany, ezüst, nikkal vagy éppen rézdarab, sőt nem ritkán a rongyszédő által összekuporgatott rongyból készül az a Mammon, melynek hatalma, uralma az éjszaki sarkoktól le a délig egyenlő mindenütt, minden időben.

De nem úgy volt ez hajdan! Az emberiség aranykorában, melyet az ösköltők oly megragadóan festenek, nem uralta mindig a helyzetet, mert nem volt ismervé, egyszerűen azért, mert nem létezett; ma már az iskolás gyermek is tudja létezését, ismeri értékét és sopánkodva áll meg egy-egy bankház kirukata előtt, a honnét reámolyognak az ujdun veretű körömcziek, elképzelve magában, mily boldog volna ő, ha ezt mind a zsebébe

tudná söpörni; vágyik a pénz után az emberiség kiesnye, nagyja, de vajmi kevesen vannak azok, a kik ismerik, mily módoszatokon ment át a pénz mindaddig, míg a mai pénzhez hozzá jutottunk.

Megkísértjük a pénzek történetét röviden adni, persze, hogy csak a magyar pénzek történetére terjeszkedünk ki, mert hiszen minket magyarokat mit érdekel, hogy milyen története volt az angol sterlingnek, vagy a német márkának; minket az érdekel, hogy lett a lázsiásból, a Mária Terézia tallérból a mai korona-arany és korona-ezüst! Lássuk hát a magyar pénz történetét dióhéjba szorítva.

A magyar pénzek már nemzeti királyaink idejében verettek, ezt bizonyítja a történelem is, de a pénzverés körül sok visszaélés fordulván elő, Róbert Károly királyunk egységes pénzlábat állapított meg, ő veretett először magyar aranypénzt. A Hunyadiak korában a király pénzverési jogát a magyar országgyűlés megszorította s helyette a papírpénzt fogadta el. — Az általános forgalomban volt pénz azonban az ezüstpénz volt és pedig talléraink és forintaink voltak, mindannyi krajczárookra osztva fel.

A mohácsi vész után hazánk koronája a Habsburgházra jutván, a pénzverés csakis osztrák volt és valódi magyar pénz csak forradalmi időkben veretett. Ily magyar pénz volt a Rákóczy által veretett érexpénz, valamint az 1848—49-iki szabadságharcunkban kibocsátott 1 és 2 forintos bankjegyek.

A törökök ellen folytatott hosszadalmas harcaink alatt fém pénzünk teljesen elfogyott, mert az leginkább Törökországba vándorolt, mint hadisárc, s nekünk csak a rézpénz maradt meg és az a csekély fém pénz, a mi még a házában volt, csak egyesek birtokában volt található s a forgalomból teljesen kivonva.

A múlt század végén a magyar arany, melyből alig volt egy-egy példány látható a forgalomban, 4 frt 30 krt ért, míg papírban 9 frt 10 kr értéket is képviselt. Voltak nekünk speciális pénzeink is; ilyenek: a fél és egy negyed tallérosok; de a legkedveltebb, legkeresettebb ezüstpénz a „Máriás” volt, mely 17 pengőkráczár értéket képviselt; e mellett forgalomban voltak még 15, 7, 5 és 3 kros ezüstpénzek.

Az egyes vidékeknél is voltak különleges pénzeik, ilyen volt a szépiességi parasztfórint (49 fél kr. ér-

tékben), a magyar kurta forint, mely 33 pulturából állott, a vonásforint, vagyis három máriás 51 kr értékben. Rézpénzeink között legelterjedtebb volt a pultura (fél kr.), voltak azonban nagy terjedelmű rézpénzeink is, minők a 15. 30 kros rézpénz, ezeknek sulya oly nagy volt, hogy egy forint egészen lehozta az ember zsebébe.

Pénznemeink tehát ezüstlábra voltak alapítva egy a jelen korig; csak most léptetett életbe az aranyláb s így a valuta most már arany s így a mai pénzalap az aranyvalután áll, miért is pénzeink aranyban veretnek s az ezüst és nikkal csak a valutának kifolyása.

A bankjegyekre nézve csak annyit említünk fel, hogy azok leginkább a kényelem által nyertek létjogosultságot, a mennyiben azok kezelése sokkal könnyebb volt s ma is az, mint a fém pénzé.

Az aranyértéknek (valuta) az ezüstérték felett az az előnye van, hogy piaci értéke nem változik úgy, mint az ezüsté és így helyeselnünk lehet csak Wekerle tette intézkedését, midőn a pénz történetét az aranyvaluta behozatalával Magyarországra nézve teljesen befejezetté tette!!

megkérdezték a belügyminisztertől, van-e alapja annak a hírnek, melyet a kormányhoz közel álló lapok becsátottak világgá, hogy az első foku közigazgatási bíróságnak a törvényjavaslatban kontemplált szervezetét a kormány hajlandó elejteni. A belügyminiszter azt válaszolta a kérdésre, hogy a kormány körében soha még csak fel sem merült ez az eszmé s hogy a kormány úgy az első foku közigazgatási bíróság szervezete dolgában, mint egyebekben nézve ma is ragaszkodik az előterjesztett törvényjavaslat alapelveihez. A bizottság különben abban állapodott meg, hogy a törvényjavaslat érdemleges tárgyalását okt. 17-én délután 4 órakor kezdi újra meg s megszakítás nélkül lehetőleg mindennap ülést tart, a míg a törvényjavaslat tárgyalását befejezi.

A leszavazott javaslatok sorsa. A vallás szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényjavaslatokat a kormány — mint előkelő helyről értesülünk, — már a jövő hét elején a képviselőház elé terjeszti a főrendiház üzeneteivel s kérni fogja azoknak a bizottsági tárgyalások mellőzésével való elfogadását. A kormány bízik abban, hogy a képviselőház ez elé nem fog akadályokat gördíteni s ez esetben a főrendiháznak már a jövő hét esztörtökén vagy péntekén kell másodszor foglalkozni a most elvetett két javaslattal.

Külföld.

A gyógyíthatatlan császár. Az „Evening Standardnak” pétervári levelezője a következőket jelenti: Zacharjin a legutóbbi orvosi látogatás alkalmával azt mondta a császárnak:

— Felsőges uram, az ön betegsége gyógyíthatatlan. Gondos ápolással néhány hónappal meghosszabbíthatja drága életét, de ezáltalán volna eltitkolni, hogy bizonyos időn túl a gyógyszerek semmit sem használnak.

A császár ezután a szomszéd szobába ment és azt mondta környezetének:

— Zacharjin egyenesen megmondta nekem, hogy menthetetlenül el vagyok veszve.

A császár arca rendkívül el volt torzulva, ez a csapás iszonyuan sújtotta. A császár környezete roppantul fel van háborodva Zacharjin eljárása miatt. A levelező ehhez még hozzá teszi, hogy érzi, milyen súlyos hír az, a mit közöl, de kitűnő forrásból kapta, mely minden kétséget megdönt.

A kelet-ázsiai háború. Eddig még nem erősített és hitelesnek nem tekinthető hír szerint 40,000 emberből álló japán hadsereg szállt partra Sangai-Guan mellett, a táviródrótokat elvágta; egy másik hír azt jelenti, hogy egy másik hadsereg Nov-Csevang mellett szállt partra és hogy több japán hadihajót láttak a takai kikötő közelében.

A Times-nak azt jelentik Tientsinből, hogy Hundsungnál, a koreai határon, a japán hadsereggel szemben ötezer orosz katona foglalt állást.

A gazdasági gépekről.

Elismert tény, hogy a gazdák osztálya a legkevésbé szokta előtérbe helyezni saját érdekeit és elpanaszolni bajait. A gazda a legtűrelmesebb állampolgár, kiről nem minden ok nélkül mondják, hogy az állam oszlopa. Ezenfelül a gazdák többsége a mellett, hogy saját anyagi érdekeinek fejlesztésére nem bír elegendő érzékel, még az indolentia hatása alatt is áll. Ezzel szemben mindenfelől azt a tanácsot halljuk, hogy hozzunk jobb arányokat a gazdaságunkba.

Ebben bennfoglaltatik minden. A kik a részletezésbe mennek, ezek közül sokan okoszerűbb marhatartás és megfelelőbb takarmányozás által vélnek a bajon segíteni.

Némelyek pedig a rossz kezelésben látják a baj forrását. Mások azonban a közlekedési eszközöknek olesóbbá tétele és helyesebb irányba átaligyekeznek a közjót előmozdítani. Vannak, akik a vizek lecsapolásának és hasznosításának kérdését a legfőbb fontosságúnak tartják.

Hogy a befektetett tőkének drágasága megbénítja sok vállalkozó kezdeményezését, ezt könnyen elhiszük ama gazdatársainknak, kik ennek áldozatul estek.

De ezenkívül van még másik baj is. Ugyanis egy hektár föld átlagosan Vürttembergben 20, Angliában és Hollandiában 26, Új-Dél-Walesben 18, az észak-amerikai Egyesült-Államokban 12, Magyarországon csak 9 hektoliter búzát terem, a mi még csak egy harmada sem annak, amit a vürttembergi föld ad.

Ezen eredményen nem is lehet esodálkozni, ha az említett országok gazdaságát összehasonlítjuk a mi gazdaságunkkal, mert mi úgy gazdálkodunk, mintha nem kellene megküzdenuk a világversenyvel. Nálunk a nyers és a tiszta jóvedelem közt hallatlan az aránytalanság. Nem lehetne-e ezen segíteni? A gazdasági műveleteknél s ezek eredményeinél a természet befolyásán kívül a főszerep jut az időnek és az erőnek. A gép megtakarítja az időt, kihasználja és fokozza a rendelkezésünkre álló erőt, tehát megsokszorozza a gazdaságot ezen két főtenyezőjének hatásait.

A szántás tekintetében nagy a hátramaradás, mivel egy hold szántóföld felszántására még ma is 10 órai munkaidőben fárastunk egy embert és két állatot. Watt János után Fowlernek köszönhetjük, hogy gézekéink vannak, habár ezek hazai viszonyaink közt inkább csak a földmélyítés által eszközölt talajjavítás, mint a gazdasági szántás műveletének felelnek is meg. De már közel van az idő, midőn az agyonszigazott riska helyett nem a gőz, hanem a villamos erő fogja a földet porhanyítani.

Ha gazdaságunk jóvedelmét gépekkel akarjuk emelni, ezt három irányban tehetjük. Először igyekeznünk kell a kulturai eszközökkel való jobb művelés által fokozni a termény mennyiségét; másodszor arra kell törekednünk, hogy a jó gépek segítségével a talaj megművelésénél munkamegtakarítást eszközöljünk és a termelést olesóbbá tegyük; harmadszor: igyekezni kell a termények értékeit a jobb tisztogatás és a piacra való előkészítéssel emelni.

Ha e szükséges előfeltételek teljesítenének, a földjáradék megköltszerezhetné. Igen természetesen azonban,

hogy ezen eredmény csak a legjobb és a helyi viszonyoknak legmegfelelőbb gépekkel érhető el. De, hogy melyek a helyi viszonyoknak legmegfelelőbb gépek s hogy hol kaphatók ezek, e kérdésre felelni nem is lehet, mert a gépektől a helyi, természeti és egyéni viszonyok szerint különböző, sokszor ellentétes tulajdonságok követeltetnek.

A gépvásárlásnál a gazda olyan helyzetben van, mint a kataszteri becselő, ki a hó leple alatt állapította meg a föld minőségét és osztályát. Ugyan mi módon is vehetné észre pl. a különböző viszonyok közt élő gazda, hogy a cséplőgép naponként 50 mázsával kevesebbet csépel, mint a mennyit kellene, hisz a gabona minden évben másképp fizet. A különbség tehát a gabona rovására megy. Vagy pedig melyik gazda veszi észre, hogy gépe 4—5 évvel előbb romlik, mint kellene, ekéje 100 négyszög öllel kevesebbet szánt s marhájától naponként 50 kilóval vesz több vonó erőt igénybe?

Mindez észrevétlenül sikklik el a gazda szeme elől, pedig ez lényeges különbséget tesz az évi tiszta eredményről.

A második mód a gazdasági hitelnek rendezése és a mezőgazdasági banknak fellállítása. Minthogy pedig a nagyobb gépek bevérsárlására fordított összegek oly befektetéseket képeznek, a melyek csak idővel fizetik ki magukat: másokról kell gondoskodni, hogy a gazdák azt kihasználásuk idejéhez mért időre hitelbe kaphassák. Minthogy pedig újabb időben a gépgyártás Budapesten lendületet vesz, erős a meggyőződés, hogyha az ily irányban támogatattá nék, keletnek gépvására Budapestre volna áthelyezhető.

Csarnok.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhez.

XXIX.

Téns Szerkesztő ur!

A mit multkori levelemben elkezdtem, azt most be is akarom fejezni, elmondván a mit tudok az „el-

REGÉNYCSARNOK

Haida.

— A „Székelyföld” eredeti regénye. —

Írta: **Hajdó Ödön.**

(Folytatás.)

Nézzünk be az Agil fakir bódéjába. A mint a bejárat szőnyege földre vonatik, tágas térre jut az ember, melynek nagysága meglepő. A vászonfal mentén alacsony lóca fut körben, mely széles és kényelmes, a guggoló néző közönség számára. Közepén két láb magas emelvény, letakarva szőnyeggel s azon egy asztalféle valami szintén letakarva, tetején több, kisebb-nagyobb élesre fent jatagánnal. Mellette baloldalon kis vaskemenzeto tarázzsal, melyből kerek és lapos vasrudak állnak ki és szerte. Odább vederszerű faedények vannak tele földdel s rendetlenül rajtuk keresztül dobva fehérre festett rudak és egy nagy vászonlepel.

A bejáratnál szemközt szinpad-féle emelvény van, mely szintén a mutatványok vegrehajtására van berendezve. Torna-eszközök hevernek rajta

szétszórva és vas-súlyok, mely azt gyaníttatja, hogy erőművészeti produkció is látható a bekövetkezendő előadás alatt. Ezeken kívül létrák vannak a falhoz támasztva, melyek mindmegannyi különböző alakuk, valószínűleg az egyensúlyozó légtornászok kellékei. A tetőről lefogó lebegő és kengyel-hintán egy-egy majom gubbaszkodik. Mindkettő majszol valamelyes gyümölcs-félét és sandán pislog a belépők felé, mintegy várva, ha nem adna-e valamelyik egy kis jó falatkát? S ha nem kapnak, esalódottan döngölik orrukat, mintegy kifejező jelül a bosszuságnak.

Már majd mind el vannak foglalva a helyek s a bejárat előtt kiabáló nyakig szájszál eselöndesedett. Felakasztotta a hólyag-embert egy szegre s be-bekukueskált a szőnyegre fölrevonva.

Most egy indiánmezbe öltözött, tetovirozás utánzattal szörnyen kifestett alak lépett a szinpadhoz hasonló emelvényre s három nyelven hirdette ki, hogy kezdetét veszi az előadás. Ezután egy pár esőngetés hallatszott s azzal megjelent nyolc kínai alak a szinpadon sajátságos öltözékben, ferde szemekkel, czopffal

a fejük bubján, szóval eleven kinnak.

Keeses hajlongásokkal és pukkedlikkal üdvözölték a közönséget és megkezdték mutatványukat.

Az első, ki legtermetesebb a többi között egy hatalmas hoveder-övet kötött dereka körül, melynek elülső részén vastag bőrből készült erős tartárra helyezett föl egy magas létrát. Erre a létrára aztán két oldalt fölmásztak egyenként, oly módon, hogy a tetején egy, két oldalán pedig három-három kínai állott x formában torjesztve ki karjaikat és lábukat. Most kézzel-kézre egy másik hasonló hosszúságú létra adatott fel a legfelsőnek, ki azt vízszintesen helyezte reá a függőlegesen balánzozott létrára s azzal fölment reá. Mintha két karu emeltyű volna, úgy egyensúlyozta. Az utána következő két felső ezen a mérlegszerű rudon fejjel lefelé és fokról-fokra lábfejükön függve rakosgatták egyik lábukat a másik után, míg a kerosztlétra utolsó fokát elérték, ekkor következett a középső kettő, kik az alatt feljebb haladtak az előbbieket helyére; szépen kibújtak a létra fokai között és akár csak a földön sétáltak volna,

mentek ezen mérleg két karjának szélére, e közben már az utolsó két ember is fölkapaszkodott a vízszintes létrára s egyenlő távolságban, beosztva állott tetején az öt ember kézen fogva egyémet. Lassankint lendülni kezdett a két kar, fokozatosan mélyebre és magasabbra egyik-e egyik szára, míg azok, a kik lábfejükön tartották magukat a központi függélyes létra egy fokát már elérhették. Ekkor egy harsány kiáltással a jobboldali eleresztve lábával a lebillent létra utolsó fokát, a függélyes létra azon helyére tapadt, hol megelőzőleg az alsó pár ember állott. Ugyanekkor a felső közül a két baloldali a központ felé szaladt és megint egyensúlyba hozták magukat. Ugyanígy tett a baloldali s mikor ennek is sikerült, fölmentek, hogy helyet adjanak a következőknek előbbi helyükre. Majd lábfejükre kerültek a létra végén a többiek is, míg hintázás közben a függélyes létrára mentek át s a tetőn csak a közbelső maradt.

(Folytatása következik.)

látók"-ról, kik álmottan minden a csudát tudnak s ha kérdik el es mondják. Ebből asztán megtudhatta mindenki, hogy Kárbahágón es van minden, a mi másutt találhatók. Hát nálunk is élt abban az időben, mikor hátul zsebkendő s elől gyertyákat viseltem, egy ellátó, kit úgy hittunk, hogy Szent Antalka. Eleintekbe Nagy Gergőnek hitták s bakter vót az faluban, de minek utána sikerült neki valahonnét egy barátságát megkaparítani, felesapott szentnek, magát barátának és szent Antal keresztfának titulálta es így a szent Antalka név rajta ragadt. A mi szentünk erőst szerette a jó bo-rocskát és ez rendén való dolog es, mert mivelhogy

Nincs a világon ojan barát,

Ki meg ne inná az maga borát.

Es mikor a mi szent Antalkánk jól ellátta magát, elaludt s beszélt ojan dolgokat, mit más ember fíja nem tud. Ő benne mindéig csak az mennybeli dogokról diskurálgatott. Elmonta, hogy ő álmottan mindéig az menyországban jár, pertestu vagy-on az angyalokkal s mindent tud, az mi ott történik. Híre futott ennek s az emberek messze falukból jöttek, hogy hírt halljanak elhottyaikról s szent Antalka mindenről tudott valamit mondani. En magam es hal-lottam, hogy miféle üzeneteket hozott az menyországból a mi szentünk.

Todor Gyurkáné üzenettyire édes anyja köszönte a hezzávaló szüves megemlékezést. Jól vagyon, mihez hasonlót kíván leányának es s végül azt üzeni, hogy adjon szent Antalkának a közbenjárásért 50 új kraj-czárt. — Opra Káruj meg azt kér-deztette apja urától, hogy hová tette élettiben aszt a kontrektust, kit a tanorok lábában levő rozs fődről csináltak. Erre az öreg aszt üzen-te vissza, hogy akár hogy tőri es a fejít, nem tudja megmondani, met mikor meghót vót, erőst el vót fog-lalva s e mián elfelejtette, de azért szüvesen kéri a fíját, hogy szent Antalkának ne felejtse el egy új frtot adni, met erőst derék ember s a fa-lubeliékről annyi sok minden jót mondott.

Az es furesácska eset vót, mikor Ráduly Istók bátyám uram asztot üzen-te az ő hűtös társának — ki élettiben erőst házszáros fejérnép vót — nehogy odafenn es valami za-kotát csináljon, becsülje meg magát, met jó helyzetben vagyon. Es erre az üzenetre meg az nap beleütt az száraz menkő a esüribe. Szent Antalka ezt a különös történetet úgy magyarázta meg, hogy Ráduly Istók-né asszonyom, ki ott sem lett jobb a deáknó vásznánál, az ura üzenetyi-re ojan méregbe jött, hogy egy tejes esiprot vágott hezzá, már szent Antalkához, de ő kiugrott előle s a esipor az ajtófélfához vágódott s di-ribokra törött. Egy eserép darab az ura esüribe osett mint száraz menkü.

Ijenformán vót sok esztendőkön keresztül közbenjáró szent Antalka Kárbahágó es a menyország között s mű szüvesen adtak neki pénzt, hogy a mű szentünk igyék, mennyi csak az bőre alá befér, csak hogy hírt hajjunk az égiekre. Elmonta ő, hogy mikor miféle történet esett meg odafent, mikor érik, mikor va-gyon szárazság s mije termés mutatkozik. Ha odafent sok az eső, bi-zonyos, hogy itt es lesz, met ha ott a föld már megázott, az maradék

szépen leesepeg ide. Ha pedig késő ősszel erős ködök ereszkednek a födre, ez aszt teszi, hogy menyor-szágba rossz fát tettek a tüzre, vagy a kemence füstöl s ennek a füstje telepedik le a mi földünkre.

Meges boldog idők voltak ezek! Most ha az ember egy hitvány leve-lecskét küd es a szomszéd faluba, 5 új krajczárt kell érte fizetni, a mű szent Antalkánk egy váltó forintért a menyországba vitt üzenetet s ho-zott rejá vallaszt es s még az írka-firkát es elkerülhetto az ember. Po-dig a Jézus tudgya, hogy hiány istiezió lehet Kárbahágótól az me-nyeknek országa. Husz esztendeig csinálta a mű szentünk a postaszol-gálatot s egy napon asztán a történt, hogy a lelkit nem eresztették többet vissza az égből, az testye itt maradt nagy részegen s minokutána nem vót mit tenni vele, eltemették. Azol-tától fogva nincs Kárbahágón ellátó s az menyországgal való postaszol-gálat megszűnt. Részeges emberek azután es fordultak elé, de ojan, a ki az égboliekkel jó barátságban lett vóna, nem vót.

Ezeket azét irtam meg, hogy tud-ják meg az tudósok, hogy nem csak Thuzséron, hanem Kárbahágón es történnek csudák.

Kárbahágó, 1894. okt. 9-én.

Maradtam a téns szerkesztő urnak
tisztelettel s becsülettel:
Jámber Están,
egyházi.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** A király Vita Sándor kolozsvári kir. főügyész kuriai bíróvá, Ziegler Emil marosvá-sárhelyi kir. táblai bíró a kolozsvári es Kostka Géza kir. törvényszéki elnököt a marosvásárhelyi királyi táblához tanácselnökké, Kozma Gyula marosvásárhelyi kir. táblai bíró a kolozsvári kir. főügyész nevezte ki. Phleps Ferencz nagyvá-radi kir. táblai bíró pedig saját kére-sére a marosvásárhelyi kir. táblához helyezte át. Az igazságügyminiszter Lázár Albert nagyajtai kir. járás-bíróági joggyakornokot a szirák járásbíróához aljegyzővé, Kine-zler László nagyajtai kir. járásbíró-sági díjokat ugyanoda írnokká nevezte ki.

— **Nagy tűz** volt mult pénteken hajnalban K.-Vásárhelyt. A tűz a Kovács Józsefné istállójában ütött ki s nemsokára a körülötte levő apróbb faépületek is lángott kaptaksleégtek. Benégett egyik istállóban 6 drb. tehén es a többi épületekben egy tuezat majorság. Az összes kár hivatalos becsüjegyzőkönyv szerint összesen 1142 frt, melyből 631 frt biztosítva volt. A kézdíváshelyi önkéntes tűzoltó egyesület es a polgárság ügyes es tevékeny oltási buzgalmának dícséretre szolgált az, hogy ama rop-pant sűrűségben, hol a faépületek végtelen sorban össze vannak építve, a tüzet sikerült lokalizálni s nagyobb kár nem történt, s hogy esupán apróbb gazdasági épületek égtek el.

— **Ezen évszakban** ritka látvány vonta magára a közfigyelmet Kovásznán e hó 7. es 9-én a délutáni órák-ban. Szép napvilágos időben, kelet-főlől menydörgéssel járó langyos eső hullt s ugyanakkor „páros ivő szép szivárvány koszorúzta az eget.” Va-sárnap északon, kedden pedig kele-ten tündökölt az égi jelenség. A sok-

szor emlegetett „ven emberok” hosz-szu őst jöselnek ebből. Meglátjuk.

— **A királyné es a magyar szó.** Erzsébet királyné a minap egyenesen fölkerlte egyik udvarhölgyét. Mikos-grófkisasszonyt, hogy vele mindig csak magyarul társalogjon. „Az er-délyi magyar szó, melyet ön beszél — szolt a királyné — oly szép, hogy nokem a legtisztábbnak tetszik. Ebbe szeretném magam belégyakorolni.”

— **Honvéddünnep a tömösi szo-ro-sban.** Az E. M. K. E. hétfalusi (Brassó m.) fiókja érdekes keretben ülte meg az október 6-diki gyászün-nepet. Az ünnepet ugyanis a tömösi szorosan levő magyarok váránál, Kiss Sándor honvédeztredes es vitéz társainak hősi küzdelme helyén ün-nepelte meg. Ez alkalommal az ugyanott felállított honvédeleket megkoszorúzták, továbbá Borea Mi-hály, bácsfalusi ev. lelkész, negyven-nyolczas honvédtizedes mondott meg-ható szép imát, végül a hétfalusi E. M. K. E. dalárda több hazafias dalt énekelt.

— **Háziipari czikkek szállítása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi es iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üz-letvezetősége részére szükséges ta-liesskák es szerszámnyelek szállí-tása iránt november hó 6-ig lehet pályázni.

— **Faneműek szállítása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi es iparkamara tudatja, hogy a m. kir. állam-vasutak kolozsvári es budapest-jobb-parti üzletvezetőségei részére 1895. es 1896-ban szükséges pályafentar-tási fák szállítása iránt az ajánlatok október hó 18-áig nyújtandók be. A közelebbi feltételek a kamara irodá-jában megtekinthetők.

— **Távirda oszlopok szállítása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi es iparkamara tudatja, hogy a m. kir. távirda 1895. évi 21159 drb 6 és fél meter, 28108 drb. 8 meter es 1437 drb. 10 meter hosszú távirda oszlop szük-ségletének szállítása iránt a pályáza-tok október hó 13-áig nyújtandók be a keres. minisztérium segédhivatali igazgatóságához.

— **Audiencián.** K. város rendőr-kapitánya audiencián volt a minap a honvédelmi miniszternél. Olmosbot-ját le nem tette volna a világért sem. Hogy, hogy nem, soron kívül beszó-lítja a kegyelmes ur. L. bátyánk kászolódik s a botját éppen az ajtó-hoz akarja támasztani, mikor a befelé nyíló ajtó kinyílik s begurul a bot, majdnem a miniszter lába elé.

A sikos padlón járatlan kapitány, a mint utána akar kapni, elvágódik alaposan.

Fel sem tápázkodva onnan, fel-szól a magát hason prezentáló uram-bátyám:

— Kegyelmes uram, boesánatot ké-rek báter belépésemért!

— Se baj, kapitány uram, katona a kardját, rendőrkapitány a botját ne hagyja el soha — vigasztalja Fehér-vary miniszter.

— **Köszönet-nyilvánítás.** Az ov. ref. temetőben felállítandó ha-rang költségeinek fedezésére szíves adományokkal hozzájárultak:

Török Bálint, Nagy Dénes serfőző 2—2 frt, Molnár István fényk., Ko-vács János gk., id. Janesó Mózes, Janesó Géza gy., Szöcs Dani h. örn., Pap Vilma, ifj. Kupán József, Szász Dénes, Zajzon Lázár, ifj. Dózsi Bá-lint, Nagy Ferencz szap., Szabó Gyu-

la, Nagy Károly, Nagy László, Nagy Ezékiásné, Dénes Lajos, Bánffy Zsig-mond, Nagy Sándor mészáros, Molnár-rejter, György, Kovács János borász, id. Kupán József, Turóczy László, Szöcs Mózes, keresk. 1—1 frt, Nagy S. Pál, Szöcs Mihály, Blat Mihály, Balog Gyula, Dobai Lajos, Polczér Rudolf, Dr. Szini Gyula, Szöcs József, id. mészáros, Bándi István, József Szöcs Józsefné, Maksai Józsefné, Gyárfás Károly, Szöcs Károly, Na-jona Dénes, Erdélyi Károly, Vajna Gáspár, Szabó Samu, Száva Dávid, Pitroff Lajos, Csekme Lajos, Kovács János cipész, Hofman Lukácsné, Szász Károly, dr. Szentpéteri Bálint, 50—50 kr, özv. Kovács Anonné, Csi-szár János, Nagy Mózesné, Janesó József, Nagy József ksüt. 40—40 kr, N. N., Janesó Károly, Janesó Ferencz 30—30 kr, Szabó István 25 kr, Gref-né, Mágori Sámuelné, id. Janesó Jó-zsef, özv. Török Ferenczné, Csiszár Sámuelné, Turóczy István, Piplinger Gyula, Janesó Sámuel szücs, Kovács Józsefné ezof., Balog Sámuel, Simon Gyula, Nagy Antal, Kónya Gábor 20—20 kr, Rácz Jánosné, Mészáros István 10—10 kr. Összesen 44 frt 95 kr

PIACZI ÁRAK.

Kézdi-Vásárhely, Okt. 4. Buza (tisztá) (métermázsánként) 5.70. Buza (közepes) 5.65. Rozs 4.12. Arpa 4.38. Törökbuza 5.65. Zab 4.30. Borsó 4.00. Lencse 7.00. Fuszulyka 500. Köleskása 1300. Burgonya 90. Mar-hahus kilogrammja —36. Juhhus —28. Sertéshus —48.

Hirdetések.

Egész selyem, mintázott Fou-lárdokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt-65 krig — valamint fek etc, fe hér es színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, dama-szolt minőségben (mintegy 240 féle dispositio es 2000 különböző szín es árnyalatban) szállít postabér-es vámmmentesen a privat megrendelők lakására **Henneberg G.** (es. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros es levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztható.

Sz. 4789—94.

Árverési hirdetmény.

Ikafalva község, mint erdő birtokosnak az úgy nevezett „Uj foglalás” nevű erdejében levő 2586 szál fát, mely 1521-32 köbméter tönk, 249-73 köbm. ágfát tartalmaz — árverésen eladandó.

Kikiáltási ár 5766 frt 83 kr, mely becsáron alól a kitett árverés alá eső fatömeg nem fog eladatni.

Ar árverés folyó október hó 31-én d. e. 10 órakor a község házában fog megtar-tatni, melyben részt venni akarók 10 százalék bánatpénzt letenni kötelesek.

Az eladandó fák az előljá-róság által bárkinek megmu-tattatnak, hol az árverési fel-tételek is megtekinthetők.

K.-Vásárhelyt, 1894. évi október hó 1-én.

főszolgabíró hlv. távol:

Cseh Gyula
szolgabíró.

Sz. 3806.—1894. k. i.

Hirdetmény.

Alattírt városi tanács által közhírré tétetik, miszerint az 1894—95. évi fegyveradó kivétési lajstrom folyó hó 13—11-ig bezárólag 8 napi közszemlére a városi adóhivatalnál ki van téve, és az a hivatalos órák alatt megtekinthető, esetleges folyamodványok közvetlen a pénzügyigazgatósághoz adandók be.

K.-Vásárhelytt, 1894. október 11-én.

(109.) 1—1. Városi tanács.

Sz. 3515.—1894. k. i.

Hirdetmény.

Alattírt városi tanács által közhírré tétetik, miszerint a folyó évi hadmentességi díj kivétési lajstrom a mai naptól kezdve 8 napi közszemlére ki van téve és az a városi adóhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető, esetleges folyamodványok közvetlen a sepsiszentgyörgyi magy. kir. pénzügyigazgatósághoz adandók be.

K.-Vásárhelytt, 1894. október 12-én.

(110.) 1—1. Városi tanács.

Sz. 5592—894. Polg.

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy

Zabola községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. sz. I. M. rendelet 10. §-ához képest az egyezség megkísérlésére a kártalanítási összegnek a költségek levonása után fennmaradó része, valamint a részesedési arány megállapítása végett tárgyalási határidőül 1894. évi november hó 15-ik napjának d. e. 9 órája ezen királyi törvényszékhez Vajna Dénes bíró elé kitűzetik.

E határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, a tárgyalásra való megjelenésre azon hozzáadással idéztetnek, hogy ha meg nem jelennek, a kártalanítási összeghez való részesedési arány egyezség esetében a megjelent igényjogosultak megállapodása szerint, egyezség létre nem jövétele esetén pedig a megjelent igényjogosultak által előterjesztendő adatok alapján fog megállapíttatni.

A kir. törvényszék üléséből.

K.-Vásárhelytt, 1894. szeptember 28-án.

Máthé Albert,
h. elnök.

Bersan Aurél,
jegyző.

(108.) 1—1.

BODOKI MATILD-FORRÁS

különösen kötött szénsavban és szénsavas natriumban rendkívül gazdag

kristálytisztá égvényes vasas savanyuvíz.

Elsőrangú aczél-forrás!

A világforgalomban legfelségesebb, legolcsóbb és legegészségesebb — megfelelő szakértelemmel természetihűen kezelt — a maga nemében páratlan savanyuvíz.

Legfelségesebb borvíz!

A gromor és az idegrendszer bántalmainál, vérszegénységen alapuló betegségeknél és női bántalmaknál páratlan hatású gyógy-ital!

Egy literes üveg víz ára üvegeszereléssel 4 krajczár.

Kapható:

Kézdi-Vásárhelytt **Kupán József** urnál főraktáron, továbbá minden ásványvíz kereskedésben és vendéglőkben.

Tisztelettel **GYÖRGY JÓZSEF** a forrás kezelője.
(Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye)

24—

HIRDETÉSEK JUTÁNYOSAN FELVÉTELEK.

Alólírt czégnél

minden csak 95 krajczár!

A megrendelni szándékozók kéretnek megrendeléseiket a lehető gyorsan eszközölni, miután a raktári-készlet már nem igen nagymennyiségű.

- 1 drb NŐI VÁLLKENDŐ, nagy, különböző feltűnőszínekben, nélkülözhetetlen kellék, csak 95 kr.
- 12 drb FRANCZIA BATIST ZSEBKENDŐ, beszegve, jó mosó, csak 95 kr.
- 1 drb NŐI ING, nagyszerű stickolt-betéttel, jutalomdíjat is nyert, csak 95 kr.
- 1 drb. előkelő FERFI ING, fehér vagy színes, csak 95 kr.
- 1 drb FERFI vagy NŐI ALSÓ-NADRAG, parchet, gyapot, vagy szőttésből, nagyon vastag és meleg, csak 95 kr.
- 1 drb. franczia ÉRCZ-ORA, hosszú lánczezal, nagyon előkelő és pontosan jár, csak 95 kr.
- 1 drb. DAMAST-ABROSZ, igen élénk színekben és fehérben is, csak 95 kr.
- 6 drb DAMAST-SERVIETA a fenti színekben, csak 95 kr.
- 3 pár TELI NŐI HARISNYA, minden pár külön színben, a térdig érő, csak 95 kr.
- 4 pár TELI FERFI HARISNYA, minden pár vastag és meleg, csak 95 kr.
- 1 teljes GYERMEK-JÁTEKSZER, fiuk vagy leányok részére, 8 igen szép darab, csak 95 kr.
- 6 drb EVO-KANÁL, igen finom, színét mindig megtartó britania-ezüstből, csak 95 kr.
- 6 drb KES, ezüstoffnyű fogantyúval és VILLÁK egy darabból, csak 95 kr.

Csak 2 frt 40 kr. egy teljesen kész, kitűnően szabott FERFI NADRAG, igen jó, erős és tartós téli szövetből.

Az igényeknek meg nem felelő tárgyak visszavételnek és kicseréltetnek. A szétküldések a legpontosabban eszközöltetnek utánvét vagy a pénznek előleges beküldése mellett.

Megkeresések **Apfel bizományi üzletéhez, Bécs I. Fleischmarkt 6 Kv. sz. intézendők.**

- 12 drb KÁVÉS-KANÁL, színét örökre megtartó britania-ezüstből, csak 95 kr.
- 2 drb LEVESMERŐ-KANÁL, britania-ezüstből, nehéz és elvülhetetlen, csak 95 kr.
- 1 drb AGYSZÖNYEG, mozaikszerűleg kidolgozva, feltűnő szép, csak 95 kr.
- 1 darab imit. GYÉMANT-GYÜRÜ, arany foglalattal, ékkövekkel, csak 95 kr.
- 1 pár FULBEVALÓ, nagyon szépen fénylő imit. gyémántkövekkel, csak 95 kr.
- 2 drb női BRILLANT-MELLTŰ, igen felséges imit. ékkövekkel kirakva, csak 95 kr.
- 1 drb MŰTAJTEK-PIPA, china-ezüst fedéllel, feltűnő keltő minden pipázóra, csak 95 kr.
- 1 drb valódi TAJTEK SZIVAR- vagy CIGARETTA-SZIPKA, valódi borostyánkő szipokával, finom selyem tartóval, csak 95 kr.
- 1 drb ÓRALAN CZ, legfinomabb nickel ezüstből, csak 95 kr.
- 1 drb selyem NYAK- vagy FÖKENDŐ, a legszebb és legkellemesebb színekben, 1 rőf hosszú, csak 95 kr.

SOK PÉNZT takarítanak meg azon hölgyek, kik ruháikat nálam rendelik meg. Egy ruhához való kelmét (körülbelül 8 meter) 2 frt 80 kr-ért adok. A kelmék gyapotszövetek vagy cachemirok, a legdivatosabb színekben.

103 3—6.